

EVLADIM VAR DİYEBİLMEK İÇİN KIZ DOĞURSUN BÜTÜN ANALAR

PROF. DR. NÜKET ÖRNEK BÜKEN
Hacettepe Üniversitesi
Tıp Fakültesi
Deontoloji-Tıp Etiği ve Tarihi AD
buken@hacettepe.edu.tr

Anneanne oynayan, koşturan torunlarını seyretti oturduğu yerden keyifle, cıvı cıvı seslerini dinledi. Birazdan kızlar da birer birer gelmeye başladılar. Mutfaktan gelen yemek hazırlama seslerine güzel kokular eşlik ediyordu. Evin emektarı Mecbure ve Gürcü yardımcı Irma ortalıkta telaşa koşturuyorlardı. Her Cumartesi akşamı aynı telaş yaşanırdu anneannenin evinde. Torunlar önden gelirlerdi kocaman evde özgürce koşturmak, salonun altını üstüne getirmek için.

4 kız 5 erkek 9 torun sahibi olmuştu 6 kızından. Kızlarının hepsiyle ayrı gurur duyardı; 3'ü doktor, 1'i savcı, 1'isi mühendis ve en büyükleri de sanat tarihinde öğretim üyesiydi. Yaşamı gözünün önünden geçti hızlıca, eşi ve kızlarına adanmış 65 yıllık yaşam öyküsü...

Ankara'da doğup büyümüş, erken yaşta çalışıp para kazanmak zorunda kalmış, güzel ve alımlı bir genç kadinken patronunun aşkına verdiği karşılık ile başlayan ve dönemin Türk filmlerini pek de aratmayan hikâyesi başlamıştı. Evet, onun öyküsü, çok sevdiği eşine bir erkek evlat verememenin acısını 65 yaşında hala yüreğinde duyan bir kadının hikâyesiydi aynı zamanda.

Hikâye güzel başlamıştı; fakir güzel kız, kendisine âşık, zengin, çapkın, Doğu aşiretinden yakışıklı delikanlı ile delikanlının ailesinin tüm karşı çıkışlarına rağmen evlenir. Delikanlının ailesi çalışan, mini eteklerle gezinen, saçını kısa, şehirli bir kız ile evlenmesine rıza göstermezler. Ancak aşk galip gelir.

Genç kız zarif ve narin görünümünün altında güçlü ve kararlı bir kişilik taşır aslında. Erken yaşta girdiği iş yaşamı onu daha da olgunlaştırmıştır. Çok başarılı bir öğrenci iken liseden sonra çalışmak zorunda oluşu nedeniyle üniversite okuyamamış olmak, hayatının geri kalanında içinde hep ukde olarak kalacak ikinci şeydir. Evlilikleri boyunca, inşaat sektöründe çalışan eşinin kimi zaman bunalımların, ekonomik krizlerin varlığına rağmen her zaman dimdik yanındadır, destek olur Ona, sızlanmaz, şikâyet etmez.

Eşi iş nedeniyle sık sık şehir dışına giderken O gencecik yaşında kurar düzenini, verir kararlarını, yapar doğumlarını 1,5-2 yıl arayla. 1, 2, 3, 4, 5, 6.

İlk iki doğuma kadar her şey yolundadır aslında, üçüncüden sonra başlar erkek çocuk beklentisi, karşılanamayan beklentiler erkek çocuk özlemine dönüşür daha sonra. Eşinin sülalesi geniştir. Üstelik memleketten gelip Ankara'ya yerleşir kayıvalıdır. Görümcüler, kayınlar, eltiler daha sık görüşür olurlar... Farklıdır adetler, değerler de. Artık giyimine daha mı dikkat eder olmuştur ne, onların gözüne batmaktadır giyimi, duruşu, konuşması. Ne yaparsa yapsın hep bir iğneleme, beğenme hali, eltileri birbiri ile rekabete zorlama durumları. Hepsini görmezden

duymazdan gelir, onlar da şehirli gelinin saflığına verirler bu vurdumduymazlığı.

Ama işte duymazdan görmezden gelemeceği bir şey vardır ki, onun da yüreğini acıtmaya başlamıştır. Bir kadının erkek evlat sahibi olma arzusu bu kadar güçlüyken onu kim durdurabilir?

Dördüncü kızın doğumunda görümcüler hastaneye ağlayarak gelmişlerdir, bunca mal mülk el oğluna mı kalacak diye. Sanki doğum evine değil de ölü evine gelinmiştir. Gelin dişli çıkmış ve görümcüleri hastane odasından adeta kovarak uzaklaştırmıştır. Birbirine nispet yaparcasına aynı

çinde değerlidir kız çocukları, hissetmezler çok fazla istenmeyen olduklarını. Ama gelenekler, baba soyunu kimin sürdüreceği, babanın kurulu işini kimin devam ettireceği, malın mülkün kime kalacağı konuşulmaktadır fıslıyla da olsa ve gelmektedir annenin kulağına. Ancak güçlü kadındır anne, oğlan doğuramamıştır ama oğlandan daha değerli kızlar yetiştirecektir, herkesin gıpta ettiği, özendiği, kararlıdır... Bunu başarır da.

Erkek evlat özlemi evlatla giderilemeyince erkek torun sevdasıyla devam eder. İlk torun kız olur. İkinci kızdan olan 2.

anlamlandırabileceklerdir kanımca. Çünkü kadınların bütün hayatını belirleyen imgeler, takıntılar ya da avunmalar, erkekler için çoğu zaman birer alay konusundan başka bir şey değildir.

Bugün çocuk sahibi olmak, Yardımcı Üreme Tekniklerini kullanmak üzere kliniklere akın eden kadınları ya da sağlıkçıları ve canları pahasına denemekten asla vazgeçmeyen kadınları gördüğümde, onları böylesi bir duygu durumunun içine iten nedenleri düşünürüm kadın kimine kimliğimle. Ya da bebeğinin cinsiyetini belirlemeyi isteyen çiftlerin hikâyelerini

anda gebe kalan eltilerin ise yine oğlan doğurduğu haberi gelmiştir.

Kadının inadı inattır. Eşinin tüm karşı çıkışlarına rağmen kendi sağlığını tehlikeye atarak 2 yıldan kısa aralıklarla gebe kalma süreci devam eder. O artık 6 kız annesidir. "Altı kızların" annesidir. Devam eder hırsı ve arka arkaya gelir erkek bebeklerin 4-5 aylıkken doğuş hikâyeleri. Engel olunamaz hiç birisinin düşmesine, oysa en iyi tıp merkezlerinde en iyi hekimlere gidilir. Her gebelik bir ümitle başlar ve bir hüsrana biter.

Anne, erkek çocuk hırsını tıbbi nedenlerle terk etmek zorunda kalırken, bu hırsı başka bir alana yönlendirir belki de farkında olmadan. "Okuyup en iyi yerlere geleceksiniz, erkeklerin yapamadıklarını yapacaksınız" diyerek kızlarına.

Maddi açıdan tüm imkânlar seferber edilir kızlar için. Anneye kalan ise onların başarılarıyla gururlanmaktır. Çekirdek aile

torun da öyle. Aynı anda Ankara yakınlarında Saray ilçesinde sahip olunan çiftlik evindeki bahçıvan da aileye yeni inek yavruyunun katıldığı haberini verir sevinçle. Bu haber yarı ciddi yarı şaka "ineklerimiz bile kız doğurdu" söylemiyle yayılır kulaaktan kulağa.

Ailenin makûs talihi döner nihayet en büyük kızın doğurduğu ilk oğlan torun ile. Sonra gelir arkası, 6 kızdan 5'i erkek 9 torun. Baba der ki kızlarına "1 az 2 fazla, çok çocuk yapmayın bana kalsa 2.'den sonra çocuk istemezdim ama ananız inat etti, ısrarla devam etti"... Kadınların, kıskançlık, değersiz görülme korkusu, eşini mutlu edemediği düşüncesi ya da sadece eşinin ailesi öyle istiyor diye içine itildikleri bu durum sadece kuru bir kadın inadı olarak açıklanabilir mi? Neden herkes bu ısrarın arkasındaki toplum baskısını, aile baskısını bilmez duymaz görünür.

Bunu yine ancak kadınların kendileri

dinlediğimde, bir yanım onlara "cinsiyet bir hastalık değildir" diye bağırarak ister, diğer yanım da bir cinsiyeti ısrarla ve kendilerince nedenlerle isteyen bu insanlara tıbbın tüm olanaklarını sunmak... Çocuk doğuramadığı ya da erkek çocuk doğuramadığı için üzerine kuma getirilen kadınlar düşer sonra aklıma. "Güneşi Gördüm" filmi, iki arada bir derede bırakır beni.

Ama en sonunda "analar kız doğursun" demek isterim tüm gücümle; Döndü'ler, Yeter'ler, Döne'ler kız ismi olmasın. Kızlar ömür boyu "kadınlıklarından suçlanan" bir isimle yaşamaya mecbur bırakılmasın. Özlem olsun adları, Sevgi olsun, Aşkım olsun, Umut olsun...

Çünkü çok iyi biliyorum ki bütün kız anaları en sonunda hikâyedeki anneanne gibi şöyle diyecek kızlarına "iyi ki varsınız, iyi ki sizleri doğurmuşum..."

Evladım var diyebilmek için kız doğursun bütün analar...